

Vendim nr. 4 datë 10.01.2024

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë, i përbërë nga:

Holta Zaçaj,	Kryetare
Fiona Papajorgji,	Anëtare
Sonila Bejtja,	Anëtare

në datën 10.01.2024 mori në shqyrtim paraprak kërkesën nr. 11 (H) 2023 të Regjistrit Themeltar, që u përket:

KËRKUESE: HANIFE HOXHA, ELDA JANLLARI

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimeve nr. 1772 (13-2014-7507), datë 11.12.2014 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Elbasan; nr. 10-2015-1613/706, datë 13.07.2015 të Gjykatës së Apelit Durrës; nr. 00-2023-3359, datë 12.07.2023 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

Kalimi i çështjes në seancë plenare.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); neni 6 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut; nenet 71 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese (*Kolegji*), pasi dëgjoi relatorin e çështjes Sonila Bejtja, shqyrtoi kërkesën, dokumentet shoqëruese, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

I

Rrethanat e çështjes

1. Nëpërmjet kontratës së huas nr. 4725/3831, datë 23.03.2006, kërkueset kanë marrë një kredi nga Banka Popullore në shumën 3,000,000 lekë. Kohëzgjatja e kredisë ka qenë 72 muaj, deri në datën 04.04.2012. Kjo kredi është garantuar nga dorëzanësja A.V. (palë paditëse në proces), me pasurinë e saj të llojit “njësi”, me sipërfaqe 66.5 m², nëpërmjet kontratës së hipotekimit të datës 24.03.2006.

2. Nga ana tjetër, rezulton se dorëzanësja A.V. dhe bashkëshorti i saj, me anë të kontratës së huas nr. 12183/10285, datë 18.03.2008, kanë marrë për llogari të tyre një kredi nga Banka Popullore në shumën 3,000,000 lekë, me afat 120 muaj, duke filluar nga data 17.09.2013. Kjo kredi është garantuar nëpërmjet kontratës së hipotekimit të datës 18.03.2008 me të njëjtin kolateral, njësinë me sipërfaqe 66.5 m², në emër të paditëses, dorëzanësjes A.V. Ky kolateral, në momentin e marrjes së kredisë nga paditësja, dorëzanësja A.V., ka qenë i bllokuar për llogari të Bankës Popullore, për kredinë e marrë nga të paditurat, kërkueset.

3. Kërkueset kanë shlyer rregullisht kredinë e tyre, deri në muajin prill të vitit 2009, dhe më pas nuk kanë pasur më mundësi ta shlyejnë atë. Me shkresën nr. 5069, datë 04.08.2009 të Bankës Popullore, ndërgjygjëset janë njoftuar se ato nuk janë treguar korrekte në respektimin e kontratës së kredisë, dhe detyrimi i tyre deri në këtë moment ka qenë 1,947,510.91 lekë, i cili do të vazhdonte të rritej për çdo ditë në varësi të gjobave. Me këtë rast palët e kontratës janë ftuar që deri në datën 20 gusht të vitit 2009 të shlyenin përfundimisht shumën e mësipërme.

4. Me shkresën nr. 4292, datë 07.10.2013 të Bankës Societe Generale Albania (bankë e cila ka përthithur Bankën Popullore) është konfirmuar se shlyerja e kredisë prej të paditurave, kërkueseve, deri në datën 17.09.2013 ka qenë: principal–1,789,220.57 lekë; interesa– 412,008.28 lekë, duke përcaktuar përfundimisht kështu si shumë të shlyer prej tyre 2,201,228.85 lekë. Meqenëse kërkueset nuk kanë shlyer kredinë, banka ka filluar procedurat për ekzekutimin e kolateralit në favor të saj, për llogari të përmbushjes së detyrimit. Për këtë arsye kanë filluar procedurat e ekzekutimit nëpërmjet shërbimit përbarimor, fillimisht, për ekzekutimin vullnetar dhe, më pas, për ekzekutimin e detyruar.

5. Për sa më sipër, ndërmjet paditëses, dorëzanësjes A.V. dhe bankës është arritur një marrëveshje, ku dorëzanësja ka shlyer për llogari të detyrimit të prapambetur të kërkueseve, në datën 17.09.2013, pjesën e tyre të kredisë + plus interesa + kamatëvonesa + penalitete në shumën 2,720,000 lekë, çka ka sjellë dhe heqjen e garancisë hipotekore pronë e saj. Kërkueset kanë pranuar se mbyllja e kredisë është bërë nga dorëzanësja, por kanë

kundërshtuar shumën e kërkuar prej saj, që sipas tyre nuk është 2,720,000 lekë, por 2,201,228.85 lekë. Për këtë arsye, dorëzanësja A.V. ka paraqitur padi në gjykatë me objekt detyrimin e kërkueseve t'i kthejnë shumën e paguar të kredisë në vlerën 2,720,000 lekë.

6. Në shqyrtimin e padisë, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Elbasan ka caktuar një ekspert, sipas të cilit pjesa e pashlyer e kredisë nga ana e kërkueseve, e cila është paguar nga dorëzanësja A.V., përfshirë principalin, interesat dhe penalitetet, është në shumën 2,720,000 lekë. Në përfundim të gjykimit, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Elbasan, me vendimin nr. 1772 (13-2014-7507), datë 11.12.2014, ka vendosur pranimin e padisë dhe detyrimin e kërkueseve t'i kthejnë solidarisht paditëses shumën 2,750,000 lekë. Ndaj këtij vendimi kanë bërë ankim kërkuestet.

7. Gjykata e Apelit Durrës, me vendimin nr. 10-2015-1613/706, datë 13.07.2015, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr. 1772 (13-2014-7507), datë 11.12.2014 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Elbasan, ndërsa Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2023-3359, datë 12.07.2023, ka vendosur mospranimin e rekursit, për shkak se nuk përmban shkaqe nga ato të përcaktuara në nenin 472 të Kodit të Procedurës Civile (KPC). Në datën 11.11.2023 (sipas shënimit të shërbimit postar) kërkuestet i janë drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) me ankim kushtetues individual për shfuqizimin e vendimeve sipas objektit të kërkesës, i cili është regjistruar në datën 14.11.2023.

II

Pretendimet e kërkueseve

8. **Kërkuestet** kanë pretenduar, në mënyrë të përmblodhur, se është cenuar:

8.1. *Parimi i barazisë së armëve*, pasi ato nuk kanë qenë në pozita të barabarta me palën tjetër për sa i përket paraqitjes së provave. Çështja është gjykuar me njëanshmëri, pasi pretendimeve të tyre nuk u është dhënë përgjigje. Akti i ekspertimit ka qenë i orkestruar nga gjykata. Në fashikullin e gjykimit të çështjes në shkallë të parë mungon praktika e bankës OTP, konkretisht korrespondenca e bankës me paditësen dhe palën e paditur. Gjykata e apelit dhe gjykata e shkallës së parë nuk kanë vlerësuar provat dhe nuk kanë bërë verifikimin e marrëdhënies juridike midis bankës dhe kredimarrësve e dorëzanësve, si dhe kanë pranuar një akt ekspertimi të pasaktë.

8.2. *Standardi i arsytimit të vendimit gjyqësor*, pasi nuk janë marrë parasysh pretendimet e paraqitura pranë gjykatave. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka dhënë një vendim të paarsyetuar, duke përsëritur vendimet e gjykatave më të ulëta, nëpërmjet të cilave ka rrëzuar pretendimet e ngritura në rekurs.

8.3. *E drejta e aksesit substancial*, për shkak të shqyrtimit të çështjes në dhomën e këshillimit në Gjykatën e Lartë. Çështja ishte e një natyre të tillë që duhej t'i nënshtrohej debatit gjyqësor në seancë gjyqësore. Gjykatat nuk u kanë dhënë përgjigje të gjitha pretendimeve të kërkueseve dhe vendimet e tyre nuk plotësojnë standardet minimale të arsytimit.

8.4. *Parimi i sigurisë juridike*, pasi nëpërmjet vendimeve të gjykatave kërkuestet kanë humbur besimin tek drejtësia, duke i konsideruar gjykimet e bëra në gjykatat e juridiksionit të zakonshëm të pabazuara në ligj e në prova. Gjykata e shkallës së parë dhe gjykata e apelit nuk kanë zbatuar ligjin material dhe procedural, pasi janë cenuar nenet 590 e vijues të Kodit Civil (KC).

III

Vlerësimi i Kolegjit

A. Për legjitimitimin e kërkueseve

9. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret kumulative të nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësuara në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale dhe mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur.

10. Në këtë këndvështrim, kërkuestet, si individë, legjitimohen *ratione personae*, në kuptim të shkronjës “f” të pikës 1 të nenit 131 dhe shkronjës “i” të pikës 1 të nenit 134 të Kushtetutës, pasi janë palë në çështjen objekt të ankimit kushtetues individual, për rrjedhojë kanë interes të drejtpërdrejtë për vënien në lëvizje të këtij gjykimi.

11. Në lidhje me kriterin e *shterimit të mjeteve juridike efektive*, në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “f”, të Kushtetutës, Kolegji vëren se kërkuestet i janë drejtuar Gjykatës me ankim kushtetues individual pas përfundimit të procesit gjyqësor në të tria shkallët e gjyqësorit të zakonshëm dhe pasi kanë shteruar në formë e substancë mjetet e zakonshme të ankimit ndaj vendimeve të gjykatave më të ulëta. Për rrjedhojë, ato nuk kanë mjet tjetër juridik në dispozicion për mbrojtjen e të drejtave të tyre kushtetuese, përveç paraqitjes së ankimit kushtetues individual.

12. Kërkueset legjitimohet edhe *ratione temporis*, në kuptim të përmbajtjes së nenit 71/a, pika 1, shkronja “b”, të ligjit nr. 8577/2000, pasi vendimi më i fundit në kohë i kundërshtuar, ai i Gjykatës së Lartë, mban datën 12.07.2023, ndërsa kërkesa është paraqitur në këtë Gjykatë në datën 11.11.2023 (sipas shënimit të shërbimit postar), pra brenda afatit 4-mujor.

13. Në lidhje me legjitimimin *ratione materiae*, Kolegji konstaton se kërkueset, ndër të tjera, kanë pretenduar cenimin e *parimit të barazisë së armëve* dhe *parimit të sigurisë juridike*, duke argumentuar se ato nuk kanë qenë në pozita të barabarta me palën tjetër: për sa i përket paraqitjes së provave; çështja është gjykuar me njëanshmëri, pasi pretendimeve të tyre nuk u është dhënë përgjigje; akti i ekspertimit ka qenë i orkestruar nga gjykata; në fashikullin e gjykimit të çështjes në shkallë të parë mungon praktika e Bankës OTP, konkretisht korrespondenca e bankës me paditësen dhe palën e paditur; gjykata e apelit dhe gjykata e shkallës së parë nuk kanë vlerësuar provat dhe nuk kanë bërë verifikimin e marrëdhënies juridike midis bankës dhe kredimarrësve e dorëzanësve, si dhe kanë pranuar një akt ekspertimi të pasaktë; ato kanë humbur besimin te drejtësia, duke i konsideruar gjykimet e bëra në gjykatat e juridiksionit të zakonshëm të pabazuara në ligj e në prova; gjykata e shkallës së parë dhe gjykata e apelit nuk kanë zbatuar ligjin material dhe procedural, pasi janë cenuar nenet 590 e vijues të KC-së.

14. Gjykata ka theksuar se kontrolli kushtetues ndaj vendimeve gjyqësore është i kufizuar vetëm në funksion të mbrojtjes së të drejtave kushtetuese të individit, kurse problemet e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit për zgjidhjen e çështjeve konkrete nuk përfshihen në juridiksionin kushtetues, nëse nuk shoqërohen me cenimin e këtyre të drejtave. Mënyra se si gjykatat e zakonshme kanë përcaktuar faktet dhe kanë interpretuar ligjin e zbatueshëm në zgjidhjen e mosmarrëveshjes në shqyrtim para tyre nuk përbën lëndë kushtetuese. Çështjet e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit, të cilat hyjnë në juridiksionin e gjykatave të zakonshme, mund të merren në konsideratë në gjykimin kushtetues vetëm nëse cenohen të drejta ose liri kushtetuese themelore. Në këto raste, Gjykata bën një vlerësim të natyrës kushtetuese, që dallon nga ai i gjykatave të juridiksionit të zakonshëm (*shih vendimet nr. 42, datë 19.09.2023; nr. 32, datë 03.11.2022; nr. 3, datë 17.02.2022 të Gjykatës Kushtetuese*).

15. Në këtë kuptim, referuar në tërësi argumenteve të kërkueseve për cenimin e *parimit të barazisë së armëve* dhe *parimit të sigurisë juridike*, Kolegji vëren se ato kanë të bëjnë me çështje të vlerësimit të provave dhe të interpretimit e zbatimit të ligjit nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm, ndërkohë që nuk kanë arritur të sjellin ndonjë argument

kushtetues për këto pretendime, pra të provojnë cenimin e ardhur në të drejtat e tyre kushtetuese. Për këto arsye, këto pretendime të tyre nuk mund të merren në shqyrtim.

16. Për sa u përket pretendimeve të tjera të kërkueseve, për cenimin e *standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor* dhe së *drejtës së aksesit substancial*, konstatohet se ato *prima facie* hyjnë në juridiksionin kushtetues dhe do të analizohen në vijim në drejtim të standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor lidhur me të drejtën e aksesit substancial.

B. Për pretendimin e cenimit të standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor lidhur me të drejtën e aksesit substancial

17. Kërkuestet kanë pretenduar se Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka dhënë një vendim të paarsyetuar, duke përsëritur vendimet e gjykatave më të ulëta. Sipas tyre, çështja ishte e një natyre të tillë që duhej t'i nënshtrohej debatit gjyqësor në seancë gjyqësore dhe jo në dhomën e këshillimit. Gjithashtu, ato kanë pretenduar se gjykatat nuk u kanë dhënë përgjigje të gjitha pretendimeve të kërkueseve dhe vendimet e tyre nuk plotësojnë standardet minimale të arsytimit.

18. E drejta për proces të rregullt ligjor përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar, që i garantohet individit nga nenet 42 dhe 142, pika 1, të Kushtetutës. Detyrimi për të respektuar këtë standard ndryshon në varësi të rrethanave të çështjes konkrete dhe natyrës së vendimit dhe masa e arsytimit varet nga natyra e vendimit në fjalë (*shih vendimet nr. 42, datë 19.09.2023; nr. 2, datë 11.02.2021; nr. 1, datë 19.01.2018 të Gjykatës Kushtetuese*). Gjithashtu, Gjykata ka vlerësuar se vendimet për mospranimin e rekursit mund të arsyetohen nga Gjykata e Lartë në mënyrë të kufizuar, me kusht që në pjesën hyrëse të listohen shkaqet e rekursit. Ky arsyetim i kufizuar nuk cenon standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor, përderisa, në thelb, shpreh shkaqet e mosprimit të rekursit nga ana e kolegjeve të saj gjatë shqyrtimit paraprak në dhomën e këshillimit (*shih vendimet nr. 10, datë 07.03.2023; nr. 2, datë 11.02.2021; nr. 21, datë 16.04.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

19. Ndërsa për sa i përket së drejtës së aksesit, Gjykata ka theksuar se nëse mohohet kjo e drejtë, procesi konsiderohet i parregullt, sepse ajo, para së gjithash, është kusht kryesor për të realizuar mbrojtjen e të drejtave të tjera të individit (*shih vendimin nr. 31, datë 03.11.2022 të Gjykatës Kushtetuese*). Në këtë kuptim, e drejta për të pasur akses në gjykatë i garanton individit të drejtën për t'iu drejtuar gjykatës dhe për të marrë një përgjigje përfundimtare prej saj për pretendimet e ngritura (*shih vendimet nr. 11, datë 21.04.2022; nr. 17, datë 24.03.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

20. Në rastin konkret, Kolegji konstaton se gjykata e shkallës së parë është vënë në lëvizje nëpërmjet kërkesëpadisë së shtetasës A.V., që është edhe dorëzanësja e kërkueseve. Referuar vendimit të gjykatës së shkallës së parë, Kolegji vëren se ajo gjykatë, pasi ka administruar provat e paraqitura në gjykim dhe pasi ka shqyrtuar pretendimet e palëve, ka vlerësuar se bazuar në aktin e ekspertimit detyrimi i kërkueseve është në vlerën 2.720.000 lekë dhe kërkesëpadia duhej të pranohej. Pas dhënies së vendimit të gjykatës së shkallës së parë, kanë qenë kërkueset të cilat nëpërmjet ankimit kanë vënë në lëvizje gjykatën e apelit. Kjo e fundit, pas shqyrtimit dhe vlerësimit të ankimit, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së shkallës së parë, me arsyetimin se në gjykim është provuar se dorëzanësja ka ekzekutuar detyrimin në vend të debitorëve (kërkueseve), i cili sipas llogaritjes së bankës dhe verifikimit të ekspertit arrin shumën 2.720.000 lekë. Sipas gjykatës së apelit, diferenca e shumës së kundërshtuar nga kërkueset përbëhet nga penalitetet e mosshlyerjes së kredisë me afat, që janë pjesë e kontratës së huas dhe për këtë shkak nuk përbën pretendim të ligjshëm.

21. Mbi rekursin e kërkueseve, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka vendosur mospranimin e tij, duke arsyetuar se ai nuk përmbante shkaqe nga ato të parashikuara nga neni 472 i KPC-së, të cilat e bënin të cenueshëm vendimin e gjykatës së apelit. Sipas Kolegjit Civil: *i)* gjykata e apelit dhe gjykata e shkallës së parë kanë interpretuar dhe zbatuar drejt ligjin procedural e material; *ii)* nuk vihen re shkelje të rënda të normave procedurale, me pasojë pavlefshmërinë e vendimit ose të procedurave të gjykimit; *iii)* vendimet e gjykatave më të ulëta nuk janë në kundërshtim me ndonjë vendim të Kolegjit Civil ose të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë.

22. Bazuar në standardet e mësipërme kushtetuese, si edhe referuar materialeve bashkëlidhur kërkesës, Kolegji konstaton se kërkueset, lirisht, kanë ushtruar të drejtën e tyre të paraqitjes së ankimit/rekursit, ku përmes një procesi gjyqësor, që ka analizuar themelin e çështjes, me vendim përfundimtar kanë marrë përgjigje të arsyetuar për të gjitha pretendimet e tyre, në veçanti për shumën e detyrimit ndaj dorëzanësës. Në këtë mënyrë, atyre u është garantuar e drejta e aksesit. Gjithashtu, konstatohet se vendimet e dy gjykatave të zakonshme më të ulëta (shkallës së parë dhe apelit) tregojnë mjaftueshëm rrethanat e çështjes, faktet e pranuar dhe përfundimet e nxjerra, si dhe dispozitat ligjore në të cilat ato janë bazuar për zgjidhjen e çështjes në atë mënyrë, duke respektuar kështu edhe kriteret e vendosura nga jurisprudenca kushtetuese për standardin e arsyetimit të vendimit gjyqësor.

23. Kolegji vëren se vendimi i Kolegjit Civil tregon vendimmarrjen e gjykatave më të ulëta, shkaqet e ngritura në rekurs, ligjin e zbatueshëm, si dhe pjesën arsyetuese ku mbështetet qëndrimi i shprehur në dispozitiv. Përmes parashtrimit të shkaqeve të rekursit në vendimin gjyqësor të kundërshtuar, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë tregon se pasi i ka

vlerësuar ato, ka arritur në përfundimin se rekursi i paraqitur nga kërkueset është haptazi i pabazuar, pasi shkaqet e ngritura në të nuk gjejnë mbështetje në nenin 472 të KPC-së. Në këtë kuptim, rezulton se edhe vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, i marrë në dhomën e këshillimit, në funksion të shqyrtimit paraprak të rekursit, nuk cenon të drejtën e aksesit, pasi është në diskrecionin e tij të vendosë nëse çështja do të shqyrtohet në seancë gjyqësore me praninë e palëve ose në dhomën e këshillimit. Për rrjedhojë, Kolegji çmon se pretendimi i kërkueseve për cenimin e standardit të arsyetimit lidhur me të drejtën e aksesit substancial është haptazi i pabazuar.

24. Si përfundim, bazuar në të gjithë arsyetimin e mësipërm, Kolegji vlerëson se ankimi kushtetues individual nuk plotëson kriteret për kalimin e tij për shqyrtim në seancë plenare.

PËR KËTO ARSYE,

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese, në bazë të neneve 31 dhe 31/a, pika 2, shkronjat “a” dhe “e”, të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar,

V E N D O S I:

Moskalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare.